

Unitat Didàctica “Jo Refugiat”

Organitzen:

**escola
valenciana
FEDERACIÓ
D'ASSOCIACIONS
PER LA LENGUA**

CEA(R)

Comissió d'Ajuda
al Refugiat - PV

Hi col·labora:

**GENERALITAT
VALENCIANA**

CONSELLERIA DE TRANSPARÈNCIA,
RESPONSABILITAT SOCIAL, PARTICIPACIÓ I COOPERACIÓ

Aquesta unitat didàctica ha sigut elaborada gràcies als continguts de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat

ESCOLA VALENCIANA LLANÇA UNA CAMPANYA SOLIDÀRIA AMB CEAR PV

La Federació Escola Valenciana llança la novena campanya anomenada **Un euro, llavor de solidaritat pels refugiats al País Valencià**, una campanya de sensibilització i captació de fons que es destinarà a la **Comissió d'Ajuda al Refugiat del País Valencià, CEAR PV**, entitat que promou l'ajuda humanitària sota dos eixos fonamentals: d'una banda, la defensa del dret d'asil i els drets de les persones refugiades apàtrides i migrants vulnerables, les persones amb necessitat de protecció internacional o en risc d'exclusió social i, d'altra banda, treballa per afavorir els processos d'integració social d'aquestes persones al País Valencià.

Amb la iniciativa de conscienciació social **Un euro, llavor de solidaritat pels refugiats al País Valencià**, CEAR PV, a través d'Escola Valenciana, **posa a l'abast dels centres educatius recursos didàctics per a treballar a l'aula les formes de persecució i vulneracions de drets humans, com també la necessitat de protecció**. Es tracta d'acostar a l'estudiantat la realitat i les dificultats que les poblacions refugiades troben quan arriben al País Valencià.

Els centres educatius interessats a participar cal que ho comuniquen a Escola Valenciana i indiquen el nom del centre i la població mitjançant el correu **escola.v@fev.org** o al telèfon **96 347 27 83**. Podeu fer l'ingrés dels fons recaptats al compte d'Escola Valenciana:

ES 27 3159 / 0060 / 12 / 166326 8124 (CAIXA POPULAR)

Més informació: *Campanya Un Euro, llavor de la solidaritat pels refugiats al País Valencià*

NAVEGANT CAP A LA TERRA PROMESA

TEMES	Drets humans
EDAT RECOMANADA	8 a 13 anys
TEMPS ESTIMAT	60 a 90 minuts
TIPUS D'ACTIVITAT	Priorització i debat
RESUM	Els xiquets i les xiquetes imaginem que naveguen en un vaixell cap a un nou continent, però per tal d'arribar-hi han de llançar per la borda tot allò que no és indispensable.
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valorar què és indispensable per a la supervivència i el desenvolupament de les persones. ▪ Distingir entre desitjos i necessitats. ▪ Relacionar les necessitats humanes amb els drets humans. ▪ Empatitzar amb les persones migrants i refugiades.
COMPETÈNCIES BÀSIQUES	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Social i ciutadana ▪ Comunicativa, lingüística i audiovisual ▪ Coneixement i interacció amb el món físic ▪ Autonomia, iniciativa personal i emprenedoria
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sobres per a cada grup ▪ Jocs de targetes de "Desitjos i necessitats" (recomanable plastificar-les) ▪ Pegament o cinta adhesiva i fulls de paper

INSTRUCCIONS

- Dividim les xiquetes i els xiquets en grupets (4/5 per grup). Els fem imaginar que són en un vaixell (podem posar-li nom) a punt de salpar cap a un nou continent on no hi viu ningú, així que quan hi arriben seran ells qui s'establiran al nou país. Donem a cada grupet un sobre amb totes les targetes de «Desitjos i necessitats». Els expliquem que allò és l'equipatge que s'emporten per a la vida al nou continent (podem posar també, algunes targetes en blanc on puguen afegir altres coses que ells creguen que podrien necessitar o els agradaria tenir).
- El vaixell salpa en aquest moment i comencem a explicar una història semblant a aquesta:

Avui, eixim del port de (...). El viatge és molt agradable. Fa sol i la mar està tranquil·la. A poc a poc la mar es va picant... De cop i volta, s'apropa una tempesta i tot el vaixell es balanceja... De fet, sembla que s'haja d'enfonsar d'un moment a l'altre! Heu de llançar tres o quatre de les targetes per assegurar que el vaixell segueix surant.

Cada grup decideix quines targetes volen descartar. Expliquem que allò que llancen no ho podran tornar a recuperar més tard al nou continent. Recollim les targetes que s'han llançat per la borda i les posem en una pila.

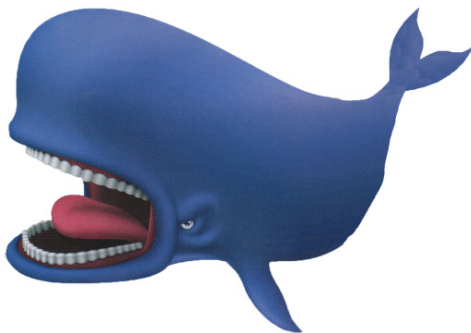
- Continuem la història:

Finalment la tempesta ha acabat i tothom se sent molt alleugerit. Però arriba un informe meteorològic que ens comunica que un huracà de categoria 5 s'apropa directe cap el vaixell. Per tal de sobreviure a aquest huracà caldrà llançar per la borda tres targetes més. Recordeu: no llanceu res que necessiteu per sobreviure al nou continent!

Com abans, recollim les targetes i les guardem en una pila a part.

- Tornem a la història:

Ens ha anat ben bé pels pèls! Per sort estem ja quasi al nou continent. Tothom està molt entusiasmada. Però just quan comencem a albirar terra a l'horitzó, una balena gegant xoca contra el vaixell i li fa un forat a un costat. Cal que fem el vaixell encara més lleuger! Cal deixar anar tres targetes més!

Tornem a recollir les targetes que es llancen i les posem en una pila.

- Anunciem que finalment hem arribat al nou continent sans i estalvis, i preparats per construir un nou país. Cada grup enganxa les targetes que els han quedat en un full de paper perquè tothom pugua recordar què han portat al nou continent.

- ✓ Heu aconseguit arribar amb tot el que ens cal per sobreviure?
- ✓ Amb això podrem créixer i desenvolupar-nos?

- Cada grup penja el seu full a un lloc visible de la classe i explica què porten al nou continent. Després de cada descripció, demanem a tot el grup:
 - ✓ Trobeu a faltar res que necessitaríeu per sobreviure?
 - ✓ I per créixer i desenvolupar-vos?

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

- Reflexionem sobre l'activitat fent preguntes com ara:
 - ✓ Què us ha agradat d'aquesta activitat?
 - ✓ Com heu decidit allò del que podíeu prescindir? I el que era imprescindible?
 - ✓ Hi ha hagut desacords com a grup a l'hora de decidir què havíeu de quedar-vos i què tiràveu a l'aigua? Com ho heu solucionat?
 - ✓ Tothom té les mateixes necessitats? Qui pot ser que tinga necessitats diferents?
 - ✓ Què en penseu de les vostres últimes decisions? Podreu sobreviure al nou continent? Podreu créixer i desenvolupar-vos-hi bé?
 - ✓ Us ha sorprés el resultat final?
 - ✓ Si tornàreu a fer l'activitat, triaríeu el mateix? Quins canvis faríeu?
- Expliquem per què els drets humans estan basats en les necessitats humanes: tot allò que necessitem per sobreviure, créixer i desenvolupar-nos correctament i viure una vida amb dignitat. **Insistim en el fet que tothom necessita tots els drets humans!** Alguns són necessaris per sobreviure, com l'alimentació, l'assistència mèdica, l'aigua potable i una llar. D'altres són necessaris per viure bé i desenvolupar-se. Ningú no en té prou amb només sobreviure. Preguntem:
 - ✓ Teníeu tot el que necessitàveu per sobreviure?
 - ✓ I tot el que necessitàveu per créixer i desenvolupar-vos?
 - ✓ Quines targetes representen coses que potser no són necessàries per a la supervivència i quines són imprescindibles?
 - ✓ Quines targetes representen coses que necessitem per créixer i desenvolupar-nos?
- Imaginem per un moment que el nostre vaixell és un d'aquests vaixells de persones que per diversos motius es veuen obligats a marxar del seu país:
 - ✓ Com creieu que reaccionarien a la vostra arribada les persones que ja hi viuen? Com us faria sentir això?
 - ✓ Què passaria si en aquest nou lloc on arribes no tingueres accés a (.....) ? (Triem diversos exemples de les targetes)

RECOMANACIONS

- És important que l'alumnat no pense arran d'aquesta activitat que hi ha alguns drets humans més importants que d'altres i que, per tant, poden ser eliminats.
- Emfatitzem durant l'activitat que tot allò que llancen no podran recuperar-ho i que allò amb què es queden és allò amb què construiran un nou país, no es tracta només de sobreviure fins que els «rescaten».
- Alguns elements són intencionadament ambigus per generar debat sobre què defineix un element imprescindible (p. ex. un telèfon mòbil pot ser vist com un luxe per alguns, però com un mitjà de comunicació necessari per d'altres).
- L'alumnat més xicotet pot tenir problemes per diferenciar entre allò que volen i allò que realment necessiten. Ajudem-los insistint que només s'han de quedar amb allò que necessiten per sobreviure en un país nou.

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT

- ✓ Realitzar un dibuix d'una maleta: si hagueren de deixar casa seua i construir una nova vida en un altre país, a dins les coses que agafarien i a fora el que deixarien enrere.
- ✓ Realitzar un dibuix del bon refugi amb les coses que creiem que necessiten les persones que arriben a la nostra ciutat perquè han hagut de deixar casa seua.

MATERIAL COMPLEMENTARI

Targetes de desitjos i necessitats a [«25. Navegant cap a la terra promesa»](#)

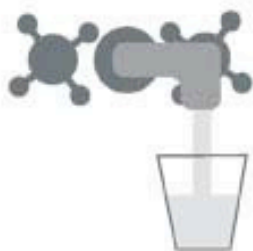
TARGETES FOTOCOPIABLES DE DESITJOS I NECESSITATS

Oportunitats per compartir la meua opinió

Diners per gastar-los com vulgui

Aigua neta

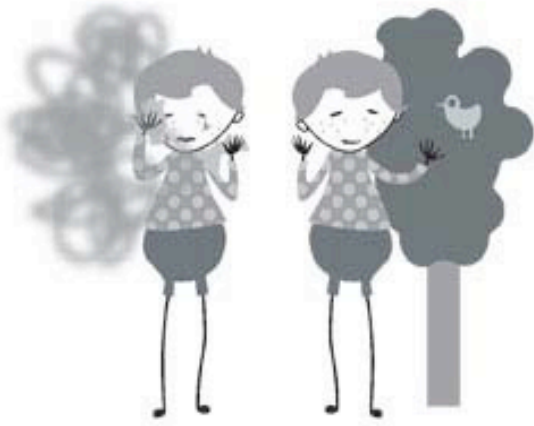
Una habitació per a mi sol/a

Ordinador i accés a internet

No-discriminació i tracte just

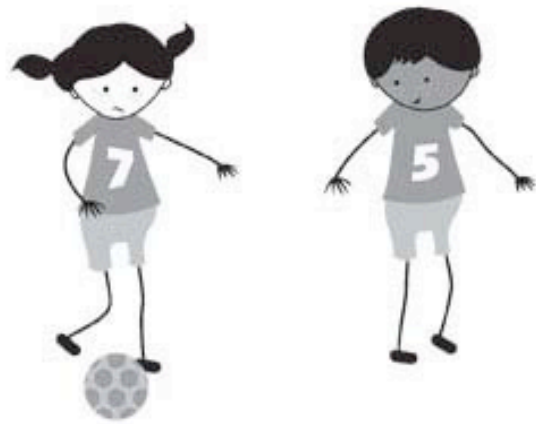
Medi ambient net

Un telèfon mòbil

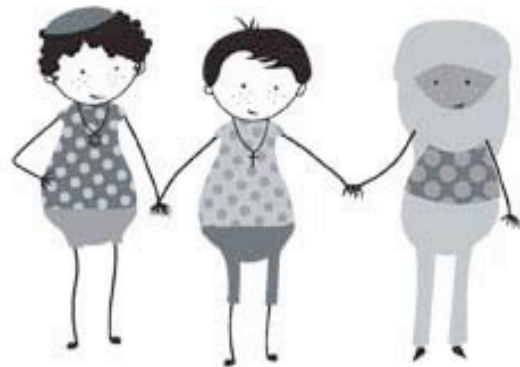
Coca-cola i hamburgueses

Oportunitats per descansar i jugar

Televisió i diari

Oportunitats per practicar la meva religió

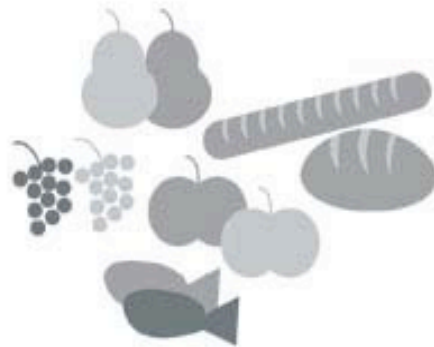
Una casa còmoda

Roba a la moda

Vacances a la platja

Menjar sa

Protecció contra el maltractament

Educació

Metges

Bicicleta

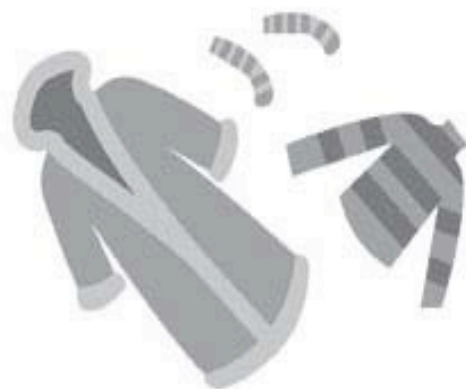
Llaminadures

Joies

Reproductor mp3

Roba calenta

Família

Joguines i jocs

Medicines i vacunes contra les malalties

Eleccions democràtiques i normes

Rellotge

Oportunitats per fer servir la meua cultura i la meua llengua

PICTIONARY D'ACTUALITAT

TEMES	Imatges, estereotips i prejudicis
EDAT RECOMANADA	8 a 13 anys
TEMPS ESTIMAT	60 minuts
TIPUS D'ACTIVITAT	Jocs de imatges
RESUM	Aquesta activitat treballa les imatges, els estereotips i els prejudicis amb els quals orientem les nostres accions/relacions per tal d'analitzar-los i comprendre el mecanisme pel qual ens influeixen en la nostra percepció dels altres...
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Explorar els nostres estereotips i entendre d'on vénen i com funcionen ▪ Introduir el tema de les persones refugiades
COMPETÈNCIES BÀSIQUES	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicativa lingüística i audiovisual ▪ Coneixement i interacció amb el món físic ▪ Artística i cultural ▪ Social i ciutadana
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Targetes de conceptes per dibuixar ▪ Fulls DIN A4 i material per a dibuixar (llapis o retoladors de colors) ▪ Cinta adhesiva, xinxetes o quelcom per poder exposar els dibuixos resultants

INSTRUCCIONS

- Dividim l'alumnat en grups de 4 o 5 persones. Cada grup rebrà uns quants fulls DIN A4 i material per a dibuixar i s'asseurà en un espai de l'aula de manera que queden separats dels altres grups.
- A cada ronda un membre de cada grup s'aproparà al professor o la professora per tal que els mostre la paraula que toca dibuixar. En retornar al seu grup la resta de companyes i companys hauran d'endevinar de quina paraula es tracta.
- Quan un grup encerte la paraula, alçarà la mà. S'apuntarà a la pissarra aquell grup com a guanyador de la ronda, i s'esperarà fins que la resta de grups també arriben a encertar la paraula. Després de cada ronda l'alumne/a que dibuixava escriurà la paraula al mateix full del seu dibuix.
- A cada ronda es farà servir un nou full de paper i dibuixarà un membre diferent; s'intentaran fer tantes rondes com membres hi haja als grups per tal que tothom dibuixe com a mínim un cop.

- Al final de l'exercici es penjaran per l'espai els diferents dibuixos de manera que es visualitzen agrupats pel mateix concepte.

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

- Ha estat una activitat difícil? Per què?
- Quines altres paraules us han vingut al cap quan intentàveu endevinar cada paraula? Estan relacionades?
- Els/Les que heu dibuixat la mateixa paraula, ho heu fet de la mateixa manera?
- Per què heu escollit aquestes imatges per representar les paraules?
- Creieu que les imatges que heu dibuixat (o les que ens han vingut al cap) corresponen a la realitat? Coneixeu de forma directa algú amb aquestes característiques? En cas que no, d'on heu tret la vostra idea per a poder dibuixar-ho?
- Creieu que posar etiquetes o fer córrer rumors sobre les persones és just? Com pot fer-les sentir? I com fa que nosaltres ens relacionem amb aquestes persones?
- Fem servir etiquetes o rumors a classe? Ens agrada? Som (només) allò que ens diuen les persones que som? Què podem fer per evitar-ho?
- Què sabem de les persones refugiades?

RECOMANACIONS

- Tinguem en compte que en aquesta activitat apareixen fàcilment els estereotips ja que quan dibuixem simplifiquem la realitat. Podem fer reflexió amb preguntes específiques per cada paraula dibuixada com: De quin color heu pintat els europeus / refugiats? Són tots d'aquest color? Com heu dibuixat els futbolistes? Hi ha futbolistes africans? Hi ha refugiats mestres?
- Aprofitar les altres paraules que hagen sorgit a l'hora d'endevinar per tal d'aclarir conceptes contrastant paraules que sovint es relacionen de forma equivocada (refugiat, migrant, pobre, musulmà, àrab, terrorista, etc.).
- Les paraules a treballar poden variar i adaptar-se segons el grup i el context. Amb l'alumnat més gran, es pot introduir els diferents conceptes vinculats a l'àmbit migratori de forma més detallada: refugiat, sol·licitant d'asil, protecció subsidiària, apàtrida, raons humanitàries, migrant, desplaçat intern, víctima de tràfic de persones...

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT

- ✓ Cada grup fa un nou dibuix per cada paraula evitant els estereotips
- ✓ Fem una exposició amb els dibuixos fets inicialment i el nou dibuix

TARGETES DE CONCEPTES PER DIBUIXAR

TURISTA	POBRE/A	MESTRE/A	MUSULMÀ/NA
EUROPEU/A	AFRICÀ/NA	FUTBOLISTA	REFUGIAT/DA
ESTRANGER/A	HOMOSEXUAL	CONFLICTE	RACISME
EDUCACIÓ	DISCRIMINACIÓ	VIOLÈNCIA DE GÈNERE	SOLIDARITAT

PEU DE FOTO

TEMES	Mitjans de comunicació i Internet. Drets humans
EDAT RECOMANADA	8 a 13 anys
TEMPS ESTIMAT	60 minuts
TIPUS D'ACTIVITAT	Jocs amb imatges
RESUM	L'alumnat juga amb imatges per explorar els estereotips, diferents perspectives, i com les imatges informen, però també desinformen.
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sensibilitzar sobre els drets de les persones refugiades ▪ Desenvolupar l'alfabetització visual i les habilitats comunicatives i d'escolta ▪ Promoure l'empatia i el respecte per la dignitat humana
COMPETÈNCIES BÀSIQUES	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coneixement i la interacció amb el món físic ▪ Autonomia, iniciativa personal i emprenedoria ▪ Social i ciutadana ▪ Comunicativa, lingüística i audiovisual ▪ Artística i cultural ▪ Digital
MATERIALS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Imatges numerades ▪ Cinta adhesiva i tisores per a cada parella ▪ Full DIN A4, paper i bolígraf per a cada parella ▪ Fulls DIN A3, una per a cada imatge

INSTRUCCIONS

- Disposem les imatges numerades sobre una taula de forma que es veguen totes. Dividim l'alumnat en parelles i els demanem que escriguen un títol o peu de foto per a cadascuna de les imatges. Els animem a escriure amb claredat perquè els altres puguin llegir fàcilment allò que escriuen.
- Quan tothom ha acabat, anem mostrant les imatges una per una i els demanem que, voluntàriament, lliguen els seus peus de foto.
- Enganxem cada fotografia en un full DIN A3 i demanem a les parelles que enganxen els seus peus de foto per tal de crear un pòster.

REFLEXIÓ I AVALUACIÓ

- Ha estat difícil escriure els peus de foto? Per què?
- Què és necessari perquè un peu de foto siga adequat?
- Si una imatge val més que mil paraules, per què calen els peus de foto?
- En què s'assembla la vostra proposta amb la de resta de parelles? En què es diferencien?

RECOMANACIONS

- Busquem imatges que siguen d'una banda interessants i de l'altra diverses, i que fins i tot siguen ambigües sobre allò que hi està succeint.
- Utilitzem fulls de colors i retoladors per fer els pòsters més atractius.
- Expliquem què és un peu de foto periodísticament parlant: un text breu explicatiu que ha d'aportar informació addicional.
- Utilitzar aquest mètode d'obtenir peus de fotos diferents per a cada imatge pot ser alhora divertit i provocador. Els peus de fotos són la base ideal per mostrar que cada persona veu el món d'una manera diferent que hauria de ser respectada.

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT

- Escriure un text més llarg per les fotos en base a les preguntes: Qui? Què? On? Quan? Com?
- Realitzar la mateixa activitat amb una selecció d'imatges que faça l'alumnat amb perspectiva de drets humans i realitzar una exposició dels pòsters.

MATERIAL COMPLEMENTARI

- Imatges per peu de foto:

Activitat adaptada de «20. Jocs amb imatges» del [Petit Compass. Manual d'Educació en Drets Humans per a Infants](#) del Consell d'Europa, traduït i adaptat per AHEAD - Associació d'Educaores i Educadors en Drets Humans.

MATERIAL COMPLEMENTARI AUDIOVISUAL

- Vídeos que parlen dels refugiats:

ESO i Batxillerat

<https://youtu.be/7yqZGTFG8KA>

Primària

<https://youtu.be/wfNFSzykk0>

Per a tothom: On van els refugiats?

<https://youtu.be/-BxJ2WI0NCE>